

havde Opsynet med de Folk, der bar Instrumenterne, — Pladsen for Tellene, for Kogepladsen, Magasinet og Folkenes Lejr; denne sidste blev altid holdt i Læ af Tellejren.

Kokken gik straks i Lag med Middagsmaden, og medens mit Telt blev rejst, sammenlignede jeg Kronometrene, stillede de andre smaa Instrumenter op paa et passende Sted og tog saa mit Bad. Saa tegnede jeg Dagens Kroki ind med nogle Farver for ikke at glemme noget, og saa var Delporte i Reglen kommen og havde taget sit Bad, hvorpaa vi spiste. Medens han sov til Middag, tog jeg en Solobservation, og var der god Tid, regnede jeg den straks ud. I Reglen var Høvdingen fra Landsbyen allerede kommen med Fødemidler, og naar disse var bleven uddelte, passiarede vi med de indfødte indtil Aftensmaaltidet.

Mine første Ord til Høvdingen var altid, at han skulde lade gribe enhver af mine Folk, der vilde tilegne sig noget med Magt eller ved Trusler, og bringe ham til mig. Dette blev afgørende for Ekspeditionens gode Rygte og var tillige en god Skole for Bærerne, der sikkert havde ment i Læ af min Avtoritet at kunne smaaplyndre i Ro og Mag.

Førere kunde vi altid faa, ofte gik Høvdingen selv en halv Dagsrejse med hen ad Vejen; hans Regeringshandlinger tager jo ikke megen Tid. Jeg lærte snart at vise mig tvivlende overfor de indfødtes Opgivelser med Hensyn til Terrænet, og ved at protestere mildt, fik jeg dem gjort ivrige, saa at de forklarede alt til de mindste Detailler. Paa den Maade fik jeg de bedste Oplysninger.

Saa gik Solen ned; jeg førte Dagens Begivenheder ind i Journalen, røg en Pibe, medens Folkene sang og spillede, og naar jeg saa havde observeret et Par gode Stjærner for at faa et Punkt at støtte Krokiet til, fløjtede jeg i min Signalpibe til Tegn paa, at det var Sovetid.

Den sorte, der har Opsynet med Magasinet, udtager efter Tur to Mand til at vaage ved Kasserne; dette kaldes betegnende nok — ogsaa i Soldatersproget: »at sove som Skildvagt«.

Harmonikaer og Malimbaer, Fløjter og Pizzicatoinstrumenterne tier; de sorte, der ikke sover ind, fortsætter deres Samtale i en hviskende Tone, der slettes ud af de tusinde Lyde, som man kalder »Nattens store Stilhed«.

Og Dagen er forbi.

De vigtigste af danske foretagne Rejser og Forskninger i Amerika.

Af

Oberst Emil Madsen.

(Fortsættes).

I.

Med Undtagelse af de Rejser, som i ældre Tid er foretagne til Grønland samt Jens Munks Togt til Hudsonbugten, hvilke alt tidligere er omhandlede her i Tidskriftet¹⁾, er der næppe indtil et godt Stykke ind i det 17. Aarhundrede af danske foretagne nogen Rejse af væsentlig Betydning til Amerika.

Det var ikke de store Fiskerier ved New-Foundland, som alt fra ca. Aar 1500 havde hidkaldt franske, ej heller den i flere andre Stater, deriblandt ogsaa Sverig, vaagnede Lyst til Kolonisation, som fremkaldte danskes Rejser, men udelukkende Handelsinteresser.

¹⁾ Geografisk Tidsskrift, XIX, 33.

Cabral havde Aar 1500 fundet Brasilien, som efterhaanden toges i Besiddelse af Portugiserne, store Dele af Meksiko, Mellemerika, de nuværende forenede Stater med Florida var blevne besøgte, saa at de var blevne kortlagte før 1502, Cabral grundlagde 1538 Asuncion i Paraguay, 1580 havde Hollænderne begyndt at oprette smaa Kolonier i det nuværende Guiana, 1584 gjorde Wather Raleigh et rigtignok i ca. 20 Aar forgæves Forsøg paa at kolonisere Virginien, 1523 havde Frans I. sendt Florentineren Verazani til Kanada, 1534 sejlede Jacques Cortier op ad Sect. Lavrensfloden, og 1541 oprettedes der dør et Etablissement, der blev

Grundvolden for den senere, betydelige franske Kolonisation.

Nogle af hine Lande blev vel tagne i Betragtning herhjemme, men særlig var det dog Vestindien, som Opmærksomheden var henledt paa.

Her syntes Udsigterne for Handel ret lovende, Spanierne, der indtil Aar 1600 i alt Fald nominelt var Herrer over hele Vestindien, higede alene efter Guld, beskæftigede sig derfor særlig med Meksiko og Peru og fastholdt ikke med synderlig Kraft Vestindien, særlig ikke de smaa Antiller. Der var derfor her bleven Adgang for andre. Det første engelske Handelsskib kom til Portorico 1519, men blev beskudt af Spanierne, da det passerede Sct. Domingo. Kort efter oprettedes dog hist og her smaa Kolonier, af de franske fra ca. 1536, af de engelske fra ca. 1565. Der begyndte at udvikle sig Handel, dels med Kolonisterne og dels med de indfødte, som endnu havde Magten mange Steder.

Danmark besluttede sig til ogsaa at søge at nyde godt af de Fordele, der kunde frembyde sig, vel nærmest efter det Eksempel, som Hollænderne gav, idet disse med Held deltog i Handelen paa Vestindien.

Der oprettedes da herhjemme 1625 et vestindisk Kompagni, som i øvrigt ogsaa i 8 Aar maatte handle paa Brasilien, Virginien og Guinea. I Spidsen for samme stod den københavnske Borger Johan de Villum. Det lykkedes dog ikke at udøve nogen Virksomhed af Betydning, ja det traadte maaske endog slet ikke i Virksomhed.

Det synes ej heller at have ført til noget væsentligt, at Frederik III 1653 gav Privilegier paa 3 Aar til et karaimsk Handelsselskab og fornyede Privilegierne paa 2 Aar 1657 og paa 1 Aar 1662. Ej heller, at Rentemester Henrik Müller og Renteskriver Jens Lassen 1653 fik tilsvarende Privilegier for 2 Skibe, som de udrustede for egen Regning, lige saa lidt at den fra Amsterdam tilflyttede og til en Tid rige Handelsherre Jonas Trelund 1663 fik Privilegium paa Sejlads paa Ost- og Vestindien, samt paa et Skibsbyggeri og flere Anlæg i København. Han fik tillige Toldfrihed for de Skibe, som han udrustede til Ost- og Vestindien. Den sidste kom endog næppe til at gøre Brug af sit Privilegium.

Der var da i Begyndelsen af det 17. Aarhundrede oprunden en meget ejendommelig Tid for Vestindien. Mange Steder var der blevet anlagt Kolonier, men naar den ene Magt først havde be-

gyndt at sætte sig fast, varede det sjældent længe, førend en anden Magt søgte at fordrive de bosatte og selv tage Stedet i Besiddelse. Krigene i Evropa afspejlede sig i Vestindien. Idelig var der ogsaa Krig dér, og ret betydelige Fægtninger forefaldt. Hertil kom Krig med de indfødte, som ikke overalt vilde lade sig fortrænge godvilligt og et overhaandtagende Sørøver- og Kapervæsen, der snart gik ud over den ene, snart over den anden Magts Undersaatter.

Herhjemme affødte det Tanken om ogsaa at foretage en Kolonisation, uden at det er muligt at sige, hvem denne Tanke fra først af skyldtes. Den førte til, at Sct. Thomas blev tagen i Besiddelse, en Ø, hvis foregaaende Skæbne bidrager noget til belyse Forholdene i Vestindien, som de var paa den Tid.

Det angives af nogle, at Øen blev dansk 1664 eller 1665, af andre, at den først blev købt 1672 af det vestindiske Kampagni, altsaa det, der blev oprettet 1671, som det senere vil blive omtalt.

Der siges, at Øen blev tagen i Besiddelse af Englænderne ca. 1667, men da de mente, at den ikke vilde være frugtbringende for dem, forlod de den atter, efter at have ødelagt de Bygninger og Anlæg, som de havde indrettet. Øen henlaa da som hovedsagelig øde. Dog skal der have været nogle Hollændere, som havde bosat sig dér, formentlig fordrevne fra Sct. Croix 1646. Medens den saaledes henlaa, skal den ogsaa have afgivet Tilhold for Flibustiers, Boucaniers og andre Sørøvere. Der skal ogsaa endnu have været nogle faa Karaher, som dog snart forlod Øen.

Kongen udvirkede ved sin Gesandt Markus Göye en Befaling fra den engelske Regering til Guvernøren paa de engelsk-vestindiske Øer, at han ej mere skulde befatte sig med den forladte Ø, og de danske tog den derpaa i Besiddelse. Guvernøren søgte vel at modsætte sig, men han blev tilbagekaldt, og hans Eftermand fik Befaling at holde god Forstaaelse med de danske.¹⁾

Da Sct. Thomas blev en dansk Besiddelse, betragtedes Sct. Jan, der har en god Havn i Coral Bay, som en til samme hørende Ø. Den toges dog ikke i egentlig Besiddelse før 1697 og opdyrkedes først 1717 ved, at nogle Familier fra Sct. Thomas drog over til den.

Endnu var der en tredie Ø, en Del større end

¹⁾ Thaarup: Kort Vejledning til det danske Monarchies Statistik. Kbh. 1790, 107.

Sct. Croix, hvilken Ø der en Tid gjordes Paastand paa. Det var den saakaldte Krabbe Ø (Crabben, Eiland, Bicque, Vicque). Spanierne havde haft Plantager dør, men atter forladt den for at bosætte sig paa Portorico. Englænderne begyndte derpaa henimod ca. 1682 at bebygge den, men blev forjagede af Spaniere, og danske forsøgte senere at bosætte sig paa Øen, men Englænderne taalte det ikke og forjagede dem. Dog plantedes det danske Flag paa Øen haade 1682, 1692 og 1698; 1723 befaledes det Overhovedet for det sekrete Raad i dansk Vestindien at bringe Øen under dansk Jurisdiktion, og i Dokumentet angaaende Salget af Sct. Croix 1733 anførte de franske Øen som en dansk Besiddelse. Nogen Kolonisation fandt dog ikke Sted, og Øen, som ikke har nogen god Havn, men en god Rhed, blev henliggende øde, idet dog haade danske, spanske og engelske hentede Træ dør og fiskede ved den, men ikke anlagde Plantager. Den betragtedes dog endnu langt hen i det 18. Aarhundrede ikke som fuldt opgiven af Danmark, saa at der 1767 og 1768 fremkom Forslag til Øens Optagelse.¹⁾ Den skal nu have en Befolkning paa ca. 6000 Mennesker.

Da der ved Erhvervelsen af Sct. Thomas var opnaaet et fast Holdepunkt, eller da der i det mindste var Udsigt til at opnaa et saadant, stiftedes der 1671 et vestindisk-guineisk Kompagni, der skulde handle paa Sct. Thomas og i øvrigt lade sine Skibe sejle paa de danske Besiddelser paa Guineakysten og føre Slaver til Sct. Thomas.

De paafølgende Krigsaar bevirkede dog en Tilbagegang, saa at Kompagniet ikke trivedes. Det nyttede ej heller, at der 1685 blev gjort en yderligere Anstrengelse ved, at der blev sluttet en Handelstraktat, ifølge hvilken en Del Brandenburgerne nedsatte sig med Friheder paa 30 Aar paa Sct. Thomas. Denne Koloni foraarsagede nemlig adskillige Vanskeligheder, og da Privilegietiden var udløben, gled Brandenburgerne ind blandt den øvrige Befolkning. Ej heller blev det til videre Gavn, at Kongen 1680 udrustede for egen Regning et Skib, som skulde føre Mandskab til Forterne i Guinea

¹⁾ Søfren Rosenlund: Allerunderdanigst Forslag til Crabben Eylands Optagelse, 1764—1767, Memoirer og Project over Crabben Eyland (Rigsark.); Kjøbenhavns Adresse Contoirs jur., med. og oecon. Tidender 1768, Nr. 10, 14, 16, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28. — Øen Saba i den n. Afdeling af de smaa Antiller (Leeward Island), som dog angives at være hollandsk alt fra 1632, skal ogsaa en Gang have været dansk. (Dreyer: Jorden i Tekst og Billeder. Kbh. og Krist. 1905, 68).

og derfra gaa til Vestindien med Slaver, eller at der 1687 bevilgedes Borgerne i København, Bergen og Kristianssand 6 Aars Frihed til Handel paa Vestindien mod en Kendelse til Kompagniet. I Slutningen af det 17. Aarhundrede var Øerne endog bortforpagtede til Commerceraad Thormøhlen i København.

Det faldt stedse meget vanskelig at forene, hvad der var til Held for den vestindiske Handel med, hvad der var til Held for den guineiske, og Kompagniet havde derfor i det 17. Aarhundrede en meget vekslende Skæbne, hvis Enkeltheder dog her maa forbigaaes. Snart udskiltes den afrikanske Handel og gik over paa enkelte Købmænds Hænder, og snart kom den atter tilbage til Kompagniet.

Dette vedblev dog at bestaa, fik 1721 Privilegium paa at oprette et stort Sukkerraffinaderi i København, og erhvervede sig 1719 eller 1720 Sct. Jan, samt søgte ogsaa at faa Krabbe-Øen; men Handelen fik dog først nogen større Betydning, da det kom i Besiddelse af Sct. Croix, om der end under Frederik IV førtes en Del Handel, især med Hollændere, der som foran nævnt synes at have bosat sig ogsaa paa Sct. Thomas, da de 1646 blev fordrevne fra Sct. Croix.

I endnu højere Grad end Sct. Thomas kan denne sidste Øs tidligere Historie tjene til Belysning af Datidens Forhold i Vestindien.

Hollænderne bemægtigede sig den da ubeboede Ø 1643, men blev 1646 efter blodige Kampe fordrevne af Englændere, som selv videre blev fordrevne af Spaniere 1650, hvilke dog endnu samme Aar overlod den til et fransk Kompagni. Dette fandt den imidlertid usund og solgte den 1651 til Malteserridderne, der 1665 solgte den tillige med deres øvrige Besiddelser i Vestindien til et nyt fransk Selskab. Dette ophævedes 1674, og Øen gik, med hvad det ellers var i Besiddelse af, over til at blive den franske Konges Ejendom. Under Krigen mellem Frankrig og England 1689 til 1697 ophævedes den paa Sct. Croix værende franske Koloni 1695, og de franske førtes over til Sct. Domingo. Øen blev derpaa henliggende øde og var et Vildnis, da den kom i dansk Besiddelse.

Dette skele 1733, da Øen blev købt af Frankrig for 750,000 Fr. efter forudgaaende Forhandlinger mellem den franske Gesandt de Brehan, Greve af Plélo, og Borgmesteren Frederik Holmblad. Kongen laante Kompagniet 40,000 Rdr. og begunstigede derhos samme paa forskellige Maader, blandt andet

1737 ved et Lotteri, hvori der bortspilledes 450 større og mindre Plantager paa Sct. Croix. Købet afsluttedes derhos i den hellige Trefoldigheds Navn, og Præsterne i København samt Præsten ved Sct. Olai i Helsingør skulde bede for Kompagniets Skibes lykkelige Fart og Negotiens Fremgang.

Om Sct. Thomas Tilstand førend Erhvervelsen af Sct. Croix haves omtrent ingen Efterretninger; der siges hovedsagelig kun, at der 1701 var megen Handel. Af Sukkeravl, som dog allerede var indført 1520 paa Sct. Domingo fra Afrika og de kanariske Øer, var der da kun meget lidt.¹⁾

Omtrent paa den Tid, da Sct. Croix erhvervedes, maa Sukkeravlen dog være gaaet meget frem paa den og have begyndt at give Anledning til megen Skibsfart. Det var vel endnu i den første Tid kun gaaet langsomt frem med Bebyggelse og Dyrkning af Sukkerrør. Dog siges denne efterhaanden at være bleven mere og mere dominerende, og der skal alt 1661 have været 90 Plantager paa Øen.

Paa Sct. Thomas var der 1738 ogsaa kommet en Del Sukkerplantager foruden Bomuldsplantager²⁾, og det angives, at der paa Sct. Jan, da Negeroprøret kom 1733, fandtes ikke mindre end 92 Plantager.³⁾

Ved Octroi af 5. Febr. 1734 fik da det vestindiske og guineiske Kompagni de tre Øer Sct. Thomas, Sct. Croix og Sct. Jan tillige med Fortet Christiansborg i Guinea, paa Vilkaar at dersom Kompagniet ej kunde bestride Handelen, skulde det først tilbyde Kongen sine Ejendomme. Det kunde ligesom det ostindiske Kompagni slutte Traktater, vælge sine Direktører og afgøre egne Anliggender. Derhos fik det udelukkende Rettighed til Handelen paa Afrika og Amerika, derimod med Hensyn til Sukkerraffinaderierne kun, at de andre Raffinadører skulde tage det raa Sukker, de behøvede, fra Kompagniet, som skulde levere samme lige saa billigt, som det kunde faas i Amsterdam.

Der indtraadte dog ikke saa gunstige Forhold, som man vel havde ventet, og ved Plakat af 25. April 1735 tillodes det alle Kongens Undersaatter udenfor Kompagniet at besejle Guinea og de vestindiske Kolonier med danske Skibe.⁴⁾

I et Forslag angaaende hvad der vilde være

¹⁾ Oldendorp: Geschichte der Mission der evangelischen Brüder auf den cara ischen Inseln etc. I, Barby 1777, 33.

²⁾ Nye kgl. Samling. Kv. 764.

³⁾ Dreyer: I. c. 55

⁴⁾ Høst: Mærkværdigheder i Kong Frederik den Femtes Levnet og Regjering, Kbh. 1820, 135 f.

til Opkomst for Øerne¹⁾ fremsattes 1746 den Tanke, at Staten burde købe de vestindiske Øer, idet der bl. a. bebrejdedes Kompagniet, at det var det haardeste og selvnødtigste Guvernement, nogen kunde leve under, og at ingen kunde faa Ret mod Kompagniet og dets Betjente.

Denne Tanke fandt dog ikke straks Anklang. Ved Plakat af 22. Okt. 1746 bestemtes, at den partikulære Fart ikke maatte foretages uden fra København, og det følgende Aar hævdedes Tilladelsen af 1735 aldeles. Omtrent samtidig forøgedes Kompagniets Aktier, saa at de blev 1250 à 50 Rdlr. Dog maatte Kompagniet ved Skrivelse af 27. Aug. 1749 samtykke i, at Øernes Indbyggere maatte skaffe sig Levnetsmidler og andre Varer fra New York; men de europæiske Varer maatte kun tilføres fra København eller med Plantørernes egne i danske Riger byggede Skibe.²⁾

Den fremsatte Tanke var imidlertid i hine Aar groet videre og havde tillaget saaledes i Vækst, at det paa en Generalforsamling 1754 i Kompagniet blev meddelt, at Kongen vilde indløse samtlige Aktier og overtage Kompagniets Aktiver og Passiver. Dette skete derpaa, hvad der kostede Staten 2—3 Millioner Rigsdaler. Næsten alt blev solgt, dog ikke det Kompagniet tilhørende Sukkerraffinaderi i København, der blev drevet til 1763, da det ogsaa solgtes.

Øerne kom saaledes ind under kongelig Styrelse 1755, og samme Aar udkom en Forordning, som frigav Handelen paa Vestindien og Guinea. Dog maatte kun danske Skibe besejle Kolonierne, og kun danske Varer indføres. Senere udvidedes dog Friheden, og Handelen blomstrede hurtigt op. I begge Aarene 1753 og 1754 afsejlede i alt kun 7 Skibe fra de vestindiske Kolonier til Evropa, men alt 1761 udgik 52 Skibe med dansk Søpas til Vestindien, hvoraf den større Halvdel kom tilbage til København med ca. 12,000 Fade Sukker, af hvilke en Del videre udførtes til Østersøen og Holland, og i 1766 kom 45 Skibe tilbage fra Kolonierne til Evropa. Værdien af Sct. Croix's Produktion ansloges 1755 kun til 200,000 Rdlr., medens Produktionen paa samtlige vestindiske Øer 1766 vurdredes til 2½ Millioner.

Produktionen paa Sct. Croix var nemlig gaaet saa meget frem, at der paa denne Ø 1764 produceredes 23,604 Fade Sukker (à 1500 Pd.), 632 Sække

¹⁾ Thott, Fol. 515.

²⁾ Høst I. c. 135 f.

Bomuld og 8000 Fade Rom, foruden 3—4000 Fade Sukker, som blev ulovligt udførte.¹⁾

Frihandelen paa Sct. Thomas, der ved Forordningen 9. April 1764 var erklæret for en Frihavn, blev udvidet ved Forordningen 22. April 1767. Det blev nu tilladt alle Nationers Skibe at losse og lade der samt forhandle de indførte Varer og købe Returladninger.

Under disse gunstige Forhold oprettedes paany et vestindisk Kompagni 1768. Dette gik dog alter ind, men genoprettedes 1778 med 25-aarig Octroi og grundet paa 5000 Aktier à 100 Rdl., af hvilke Finanserne selv beholdt 2000. Det fik mange og store Begunstigelser, saaledes Forpagning af Toldindtægterne paa Sct. Thomas for 16,000 Rdl. aarlig, medens disse faa Aar derefter var 280,000 Rdl. Heldig for samme var ogsaa Forordningen af 23. Jan. 1770, ifølge hvilken alle Sukkere, som fra Sct. Croix sendtes til Evropa, med ringe Undtagelse udelukkende maatte gaa til København.²⁾

Dette gentoges 1777, da det bestemtes, at København skulde have Eneret paa al Handel tilbage til Evropa, medens alle danske Undersaatter, som hidtil kunde handle den modsatte Vej fra hvert Sted i Riget med egne Skibe. 1779 fik Kristianssand, Altona og Glückstadt samme Ret for Sct. Thomas og Sct. Jan, hvorimod Varerne fra Sct. Croix fremdeles skulde gaa til København. 1782 gaves Handelen paa Sct. Thomas og Sct. Jan fri for alle, dog at Hovedrhederne skulde være danske, bosatte i de kongelige Stater i Evropa.

Under den guldbergske Periode (1772 til 1782) fik Københavns Handel et stort Opsving, medens den ledende for Handelens Vedkommende var Grev Heinrich Carl Schimmelmann, som 1763 havde købt de kongelige Ejendomme paa de vestindiske Øer og Sukkerraffinaderiet i København.

Selskabets Handel angik især Kaffe, hvis Dyrkning først var bleven indført i Vestindien i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede, og især fik Handelen en glimrende Periode under den nordamerikanske Frihedskrig. Øerne var nemlig under denne neutrale og blev derved Oplagspladser for alle Slags

Produkter. Handelen besørgedes af danske Skibe, baade til Danmark og til de Lande, der var udviklede i Krigen. Derhos var Handelen med de franske, engelske og spanske Besiddelser meget betydelig, idet de fik Proviant m. m. fra Danmark over Sct. Thomas. Særlig var Aarene 1781 og 1782 indbringende.

Aktiendbyttet udgjorde i Aarene 1781 til 1784 for hver Aktie 110 Rdl., altsaa 10 Rdl. mere end Indskudssummen.¹⁾

Den hele, yderst gunstige Stilling fik dog en pludselig Ende ved Freden i Versailles 1784. Den fremkaldte en Panik, saa at Aktierne faldt fra 900 til 300 Rdl. Store Varelagre, som Selskabet havde i Vestindien, kunde ikke realiseres, og der blev da intet andet for, end at Kompagniet ophævedes 1785.

Kongen overtog Aktierne for 260 Rdl. Stykket, som betaltes i kgl. 4 pCt.s Obligationer. Der var da 4996 Aktier. Kongen klarede tillige Plantageejernes store Gæld i Holland, ved at han overtog 11 Millioner Gylden af den vestindiske Gæld. Der udstedtes for den kongelige Obligationer med Generalpant i samtlige kongelige Indkomster og særligt Pant i Koloniernes Indtægter. Statskassen fik 400,000 Rdl. af Grev Schimmelmann for hans Planter paa Sct. Croix og Raffinaderier, men ellers næppe noget.

Den kongelige Handel paa Vestindien fortsattes nu i de følgende Aar, navnlig som Kaffehandel. Dens Omfang var betydeligt, derimod dens Udbytte ringere. Heldigere var den private Handel, som især havde kastet sig over Sukkeret. 1797 gik der af den københavnske Handelsflaades 342 Skibe ialt 58 paa Vestindien, og af disse var Halvdelen større Skibe.²⁾ Fredsaarene 1784 til 1792 havde vel bragt nogen Standsning, men saa var det atter rask gaaet fremad. Koloniernes Produktion var stadig jævnt stigende. Medens den aarlige Produktion ca. 1790 var 17,884 Fade Sukker og 7934 Fade Rom, var Gennemsnitsudførselen 1792 til 1796 18,714 Fade Sukker og 8581 Fade Rom. Prisen paa Sukker var atter jævnt stigende. 1796 var den 15 Rdl. pr. 100 Pd., 1799 19 Rdl. Handelen paa Sct. Thomas var blomstrende. Her var desuden betydelig Oplag af Lærreder m. m., som overførtes til Sydamerika. Ogsaa Handelen paa Nordamerika var tiltagende.³⁾

¹⁾ Bruun: Kjøbenhavn, III, Kbh. 1901, 40 f.; Thaarup: Materialier til det danske Monarchies Statistik. Kbh. 1794, 102. — Ifølge Nathanson: Danmarks Handel, Skibsfart, Penge- og Finansvæsen fra 1730—1830, I, Kbh. 1832, 55, var de tilbagevendende Skibes Antal 1766 38.

²⁾ Nathanson: Historisk-statistisk Fremstilling af Danmarks National- og Statshusholdning, 2. Udg., Kbh. 1844, 652, 655.

¹⁾ Nathanson: Hist. stat. Fremstilling, 446.

²⁾ Bruun I. c., III, 815.

³⁾ Nathanson: Danmarks Handel etc., I, 185, 205.

Den gunstige Tilstand afbrødes en kort Tid, ved, at Englænderne besatte Øerne den 1. April 1801 og beholdt dem til det næste Aars Begyndelse; men den vedblev atter saa temmelig derefter. Det var i 1803 dog kun 36 Skibe, der fra København udklareredes til de vestindiske Øer, men samtidig havde baade Flensborg og Altona en meget levende Handel paa Sct. Thomas, hvori København deltog, dog ikke i betydeligt Omfang. Returladningerne bestod for en stor Del i Kaffe.

Efter den indtraadte uheldige Periode, som hidrørte fra, at England tog de danske Øer i Besiddelse under Krigen mellem Danmark og England indtil 1814, og 1807 tog Frihavnsprivilegiet fra Sct. Thomas, fik den vestindiske Handel, især for Sct. Thomas Vedkommende, da Øerne atter var blevne givne tilbage til Danmark mod, at dette afstod Helgoland, et stort Opsving, da de sydamerikanske Koloniers Opstand førte til Krig mellem dem og de spanske Øer. Den senere Generalguvernør Scholten¹⁾, der var kommen til Vestindien fra Moderlandet 1814, omtrent som Krigen var forbi, kom derved til at spille en stor Rolle, idet han stod i venskabeligt Forhold saa vel til de spanske Generaler som til de republikanske Præsidenter, hvilket kom de danske Øer til gode, saa at Scholtens Navn blev knyttet til en af de mest blomstrende Perioder i de vestindiske Øers Historie.¹⁾

I Perioden 1814 til 1820 var den vestindiske Handel, der især dreves fra København, meget levende, saaledes især 1816. En Del af Handelen førtes dog ogsaa af Flensborgere. 1834 blev Sukkerhandelen givet fri.

Efter Scholtens Afgang 1848 som Følge af et Oprør, hvorved Negerens Slavetilstand ophørte, indtraf efterhaanden meget ugunstige Forhold.

Det kom til at mangle paa Arbejdskraft, da Negrene som frie var utilbøjelige til at arbejde paa Landet og foretrak at søge Erhverv i Byerne eller slet ikke at bestille noget. I Aarene 1860—61 var Tilbagegangen bleven saa stor, at der i et Aar kun udførtes 8000 Fade Sukker, og Nedgangen vedblev. Mange Plantager paa Sct. Thomas var ogsaa blevne nedlagte.

Alt dette førte da som bekendt til, at der i 1865 indleddedes Underhandlinger med de forenede Stater om Salg af Øerne Sct. Thomas og Sct. Jan. Den 24. Okt. 1867 sluttedes en Traktat om Salget.

¹⁾ Scholten blev Generalguvernør 1836, døde 1854.

En stor Del af Befolkningen erklærede sig ved Afstemning villig til at blive amerikanske Borgere; men derefter trak man sig tilbage i de forenede Stater. Der paafølgte ingen Ratifikation, og Sagen gik i Staa.

I den Periode, som derpaa fulgte, indtraf ingen Bedring. Flere uheldige Omstændigheder stødte til. 1866 hærgedes Sct. Thomas af Kolera, og den 29. Okt. 1867 hærgedes Øen af en Orkan, i hvilken 70 Skibe gik under, og mindst 500 Mennesker omkom. Samtidig fik Sct. Thomas Ry for at være en meget usund Plads og en af de varmeste Havnestæder i Vestindien. 1868, 1869 og 1870 gik det stadig ned ad Bakke med Handelslivet.

Efterhaanden blev ogsaa Betydningen af Sukkerodyrkningen i Evropa mere og mere følelig og hidrog til videre Indskrænkning af det sukkerfrembringende Areal. Medens der endnu i 1851, rigtignok som Følge af rigelig Regn, frembragtes 10,518 Fade Sukker, var Produktionen i 1874 kun 3113. Det angives for Begyndelsen af det 20. Aarhundrede, at af Sct. Croix's 51,200 vestindiske Acre var da 4000 udyrkede, 46,300 under Kultur, deraf 16,300 med Sukkerrør, Resten mest benyttede som Græsgange. Der var da ialt 150 Plantager. Paa Sct. Thomas laa mindst 65 % af Arealet udyrket hen, og paa Sct. Jan var der kun et Par mindre Plantager og kun 5 % af Arealet under Kultur.¹⁾ Hvad det udyrkede Areal angaar, da viser det paa mange Steder, hvorledes Kulturen har draget sig tilbage fra Omraader, den tidligere havde inde, og man kan paa disse Steder iagttage og forfølge den gradvise Falden tilbage til Naturen, især ved Kratbevoksning.

Tillige var man i den her nævnte Periode gaaet over til at anvende større og større Skibe til Farten over Oceanet og til med dem at bringe Varerne til og fra Havne, der paa Fastlandets Kyst ligger bekvemt for en videre Fordeling ved Hjælp af mindre, lokale Dampskibe. Dette har bidraget til, at Sct. Thomas ikke i samme Grad som tidligere er et Knudepunkt for den vestindiske Skibsfart. Me-

¹⁾ Dreyer: l. c. 55, 58. Ifølge en noget afvigende Beretning fra ca. 1892 skulde paa Sct. Croix $\frac{1}{3}$ af Arealet være benyttet til Sukkerdyrkning, $\frac{1}{6}$ til Græsgange, og Resten eller omtrent det halve være uopdyrket. Det ubenyttede, saa temmelig værdiløse Land skulde paa samtlige Øer kunne regnes til 0,6 til 0,7 af Øernes samlede Areal. Der skulde ialt kun findes 80 Plantager med Sukker, de fleste paa Sct. Croix (Geogr. Tidsskr. XIII, 706).

get er fra Sct. Thomas gaaet over til Bridgetown paa Barbados.

Skibsfarten herhjemme paa de vestindiske Øer gik saa langt ned, at der i 1869—70 kun gik 1 dansk Skib fra København til de vestindiske Øer og 1 fra samme i modsat Retning.

Som Følge af alle disse Forhold er ogsaa Folke-mængden tagen af til 30,527 i 1901¹⁾, fra 33,763 i 1880 og fra 40,955 i 1840, medens Befolkningen i 1797 ansloges til 30—40,000 Negre og 5000 hvide²⁾, og dette er sket til Trods for, at man for at faa Arbejdskraft til Plantagerne har taget sin Tilflugt til en Indvandring fra de engelske Øer, særlig Barbados, hvad der dog kun har tilført Befolkningen en ret sørgelig Tilvækst, som endog i Okt. 1878 var særlig bidragende til at fremkalde et Oprør, hvis Formaal var at fortrænge de hvide, og som førte til, at en betydelig Del af Frederiksted og adskillige Plantager brændtes og plyndredes, og at Menneskeliv ikke skaanedes.³⁾

Atter begyndte indledende Forhandlinger om Øernes Salg i 1892. De standsede en Tid, men begyndte paany 1896, og i 1898 blev der endog nedsat en privat Komité med det Formaal at virke for Øernes Afstaaelse. I 1899 viste der sig sikre Tegn, at der i Amerika var en alvorlig Bestræbelse for at erhverve Øerne. Der begyndte da diplomatiske Forhandlinger, som efterhaanden førtes videre og tilsidst fremkaldte en Konvention af 24. Jan. 1902, ifølge hvilken de forenede Stater skulde betale 5 Millioner Dollars for Øerne. Rigsdagens Samtykke krævedes, og da Sagen kom frem i Rigsdags-samlingen 1901—02 blev dette vedtaget i forskellig Skikkelse i de to Ting og Sagen var dermed foreløbig bortfaldet. Efter at Ratifikationsfristen var bleven forlænget, og det var blevet besluttet, at Afstaaelsen ligesom i 1867 skulde være betinget af en almindelig Afstemning, og efter at der til Finansministeriet var indkommet en Adresse fra 1033 paa Sct. Croix bosatte Mænd, der nærede Haab om snarlig Vedtagelse af Traktaten og mente, at Forkastelsen af den vilde medføre Ødelæggelse af Øen og dens Indbyggere, kom Sagen tilsidst for i Rigsdags-samlingen 1902—03, men ved Afstemningen den 22. Okt. 1902 forkastedes Forslaget i Landstinget, og Øerne blev saaledes ved at være danske.

¹⁾ Resultaterne af Folketællingen 1911 er endnu ikke offentliggjorte.

²⁾ Nye kgl. Saml., Kv. 766.

³⁾ Se om dette Nationaltidende 26. Sept. 1896 og f.

Efter at dette saaledes var bleven afgjort, synes det dog nu, som om en Bedring er at vente.

Den 18. Novb. 1902 nedsattes en Kommission, hvis Formand var Departementschef, Generaldirektør for Telegrafvæsenet F. T. M. M. Nordlien, og hvis Opgave var at bringe Balance mellem Indtægter og Udgifter paa de vestindiske Øers Budget. Den afrejste den 4. Januar 1903 over London og Southampton og kom den 19. Januar til Trinidad, hvorfra den med Orlogsskonnerten »Ingolf« befordredes til Grenada, Martinique, Sct. Kitts og Sct. Thomas, hvorfra den drog til Sct. Croix og vendte efter ca. 2 Maaneders Ophold tilbage over Portorico og New York. Dens meget omfattende Betænkning¹⁾ giver udførlig Anvisning paa de Forholdsregler, der synes at være de mest lovende for Øernes Opkomst, og som til dels er blevne tagne til Følge.

I det hele taget har efter 1902 dansk Kapital og Forretningsdygtighed stillet sig meget til Raadighed for at gøre godt, hvad der tidligere var forsømt. Et stort Plantageselskab »Dansk Vestindien« er blevet stiftet, og om dette end ikke har givet stort Udbytte, begrundet paa, at de af samme erhvervede Plantager paa alle 3 Øer var i elendig Tilstand, har det dog skaffet Negrene Arbejde og Balance i Kolonialkassen. Yderligere er der flere Plantager, som øjensynlig er gaaede frem under en bedre Styrelse.

Ved forskellige Anlæg saasom Sukkercentral-kogieriet paa Sct. Croix og Forsøgsstationer, der særlig bestræber sig for at fremme Fabrikationen af Cassava (en Art Stivelse) og Dyrkning af den Agave (Agave rigida var. sisalensis), hvorefter der faas Sisalhamp, idet Dyrkning af Tekstilplanter synes den mest lovende for Øerne, har man søgt at forbedre Produktionen, ligesom ved i det Hele at forædle baade Dyreavl og Frugtavl, og maaske særlig Avlen af Bomuld, som nu ikke dyrkes paa Sct. Croix, men er af saa meget større Vigtighed som Prisen paa Sukkeret, der i 1790 herhjemme var 43 Øre pr. Pund nu ved Roesukkerets Indflydelse for faa Aar siden var falden til knap 8 Øre paa Verdensmarkedet og nu er 10—11²⁾. Til Bomuldsdyrkning anvendes alt nu 848 vestindiske Agre. Der er ogsaa sluttet Kontrakt med et amerikansk Selskab om Ud-

¹⁾ Betænkning over Forholdene paa de dansk-vestindiske Øer, afgiven af den ved Allerhøjeste Resolution af 18. Novb. 1902 anordnede vestindiske Kommission, Kbh. 1903.

²⁾ Butiksprisen i København for groft Puddersukker var i Foraaret 1911 17—18 Øre pr. Pund.

dybning af Havnen paa Sct. Thomas, hvor der er for lavt Vand til de store Dampere. Havnen mangler dog endnu paa flere Strækninger Kaj eller Bolværk. Ved at indskrænke Administrationen, og ved at oprette et Gendarmerikorps i Stedet for den tidligere vestindiske Hærstyrke, og ved forskellige Love, saasom om Guldmøntfod og den danske vestindiske Nationalbank og ved humane og sanitære Forholdsregler har man yderligere søgt at fremme Øernes Tilstand. Det tidligere af den danske Statskasse betalte Underskud, er nu særlig ved den store Indtægt, Koloniallotteriet giver, for 1909—10 sunket til ca. 200,000 Kr.

Ogsaa Skibsfarten paa Sct. Thomas synes igen at være bleven voksende. Havnen blev endnu 1902 anløben af en fransk, foruden en interkolonial fransk Linie, to engelske, en amerikansk og en tysk Linie. I alt besøgte Sct. Thomas Havn 1902 af 187 Dampskibe i regelmæssig Fart, foruden af 22 andre Dampskibe. The royal Mail Steam Packet Comp., som af patriotiske Grunde 1885 flyttede sit Hovedkontor til Barbados, siges fra Decb. 1910 at ville anløbe Sct. Thomas hver 14. Dag¹⁾ til Trods for de Anstrængelser i modsat Retning, som baade Barbados og Trinidad har gjort sig. Disse Linier er yderligere i den seneste Tid blevne forøgede med en dansk.

I 1903 stiftedes nemlig Aktieselskabet »Det vestindiske Kompagni« med en Kapital af 2,7 Million Kroner og med det Formaal ved Dampskibsforbindelser med Vestindien, Centralamerika og Dele af Sydamerika samt ved andre Foranstaltninger at fremme Handelen paa de nævnte Lande. Dette Selskab blev dog kun bestaaende i omtrent 1 Aar. Det overtoges af det østasiatiske Kompagni, hvis Aktiekapital i Anledning af Overtagelsen blev udvidet.

Selskabet vedligeholder nu fra 1907 en regelmæssig 4-ugentlig Fart via Rotterdam og London til Sct. Thomas, Sct. Croix, Antillerne, Demerara og Paramaribo. Der er anskaffet til denne Fart 3 nybyggede Skibe, Sct. Croix, Sct. Thomas og Sct. Jan til Erstatning for 3 ældre Skibe af samme Navn, der er afstaaede. Sct. Thomas-Filialen, der forsyner Skibe med Kul og Vand, har forøget Trafiken til Dansk-Vestindien og er desuden Centralpunktet for Kompagniets egen Fart paa Vestindien. Den forsynede 1910 ikke mindre end 109 Dampere med Kul.

¹⁾ »Riget«, 5. Decb. 1910.

Til Dels som Følge heraf stiller Skibsfarten paa dansk Vestindien med danske Skibe sig saaledes, at der i 1909 dertil afgik 42 Dampskibe og 1 Sejlskib.

Den samlede Værdi af Indførslen til Sct. Thomas og Sct. Jan var 1908—09 ca. 3,3 Millioner Kroner, medens den 1902—03 var ca. 2,9, og den samlede Værdi af Indførslen til Sct. Croix var henholdsvis ca. 2,4 og ca. 1,9. Derimod var rigtignok Værdien af Udførslen fra Sct. Croix i 1908—09 kun ca. 956,000 Kr., medens den i 1902—03 var 1,9 Million.¹⁾

Ogsaa til andre Dele af Amerika er Handelen og dermed Skibsfarten gaaet frem. Der kunde intet foretages i de tidligere Aarhundreder paa Grund af Afspærring. Brasilien var spærret for alle fremmede, indtil Napoleon I bekrigede Portugal, og indtil 1776 var det Lov, at alle Varer til og fra Argentina skulde føres gennem Perus Havne. De bragtes til Portobello ved Panamatangen, derfra til Panama og atter derfra paa Skibe til Callao og saa først videre paa Ryggen af Lamaer til Lima og over Bjærgene og Sletterne mange hundrede Mile til Paranafloden og saa tilsidst ad denne til Buenos Aires.²⁾

For den danske Skibsfart paa hine Lande er der i den senere Tid sket en ikke ringe Fremgang, især paa Grund af de Bestræbelser, som navnlig det forenede Dampskibsselskab har gjort sig. Dette Selskab optog nemlig i 1907 en nogenlunde regelmæssig Fart hver 6 Uger paa Buenos Aires. En Tid søgte Dansk Eksport Handelskompagni at fremme Skibsfart paa Argentina, men dette Selskab er siden ophørt.

Medens der i 1869—70 gik 10 Sejlskibe fra København til Brasilien og ikke indgik noget, og i 1880—81 henholdsvis 2 og 1, og ellers ingen til eller fra andre Steder i det øvrige Sydamerika, gik der i 1909 til Sydamerikas Østkyst 39 Dampskibe og 71 Sejlskibe, til Mellemamerikas Østkyst henholdsvis 9 og 4 og til Golfhavnene 30 og 1. Det samme Aar gik der til fremmed Vestindien af danske Skibe 98 Dampskibe og 20 Sejlskibe og til britisk Nordamerika 43 og 64.

Medens der om de danske Handelsskibes Rejser til Ostindien og Kina findes ret talrige Beret-

¹⁾ Værdien af Udførslen fra Sct. Thomas og Sct. Jan haves ikke opgjort (Statistisk Aarvog 1910, 174).

²⁾ Walter Christmas: Fremtidslænde, II, Kbh. 1904, 44, 160.

ninger, haves der kun yderst faa angaaende Rejser til Amerika, hvoraf der vel kan sluttes, at de i Reglen ikke har frembudt noget særligt mærkværdigt. Iregnet, hvad der senere vil blive meddelt om Slaveskibene, saaledes Beretningen om en Rejse, der foretoges med den vistnok private Brig »Christian August«, ført af Kaptajn H. P. Hansen, i Aarene 1819 til 1821 dels til Vestindien og dels til andre Steder i Amerika.¹⁾

Kun om to særlig uheldige Rejser haves Beretning. Den ene af disse foregik 1682 med Skibet »Havmanden«, der havde den da udsendte Guvernør Jørgen Iversen om Bord, samt nogle Fanger, der var dømte til Arbejde i Vestindien. Paa Nordsøen gjorde Fangerne tillige med nogle af Skibsbesætningen Mytteri og kastede Guvernøren tillige med hans Barn, Kaptajnen Johan Blom og dennes frugtsommelige Hustru, Overkøbmand Borchart og flere andre over Bord. Ophavsmændene vilde dog ikke dele Byttet med Mandskabet, satte derfor en Del af dette i Land paa en Ø og sejlede saa videre ad Irland til for dør at afhænde Ladningen. Imidlertid sluttede nogle af Fangerne, der var blevne tvungne til at deltage i Mytteriet, sig sammen med nogle flere, overmandede Hovedmændene og styrede til København. Skibet naaede dog ikke hertil, men strandede paa den svenske Kyst. Den kongelige Befalingsmand i Gøteborg sendte da de skibbrudne hjem, hvor Hovedmændene kom til at lide de haardeste af Datidens grusomme Straffe.²⁾

Den anden Rejse, som her kan nævnes, var den som foretoges af 14 Brødre og 4 Søstre, som fra Herrnhut var komne til København i September 1733 for derfra at afgaa til Vestindien. De forlod København den 12. Novb. om Bord paa Skibet »Enigheden« og fik en meget besværlig Rejse. For Vejrets Skyld maatte de løbe ind til Tremmesund ved Arendal den 5. Decbr. og maatte blive dør til den 11. Marts. Skibet anvendte derpaa 21 Dage paa at komme gennem Kanalen og kom først den 16. April ud i den spanske Sø. Gennem denne og videre naaede det dog velholdent Sct. Thomas, men dog først den 11. Juni 1734.³⁾

Rejsen fra Danmark til Vestindien optog endnu i 1820 i Reglen 7—8 Uger. Dog haves der ogsaa

fra det 19. Aarhundrede Eksempler paa Rejser, som har optaget meget længere Tid. Briggen »Anna Margaretha«, der sejlede fra København den 26. Novb. 1814, kom saaledes først til Sct. Croix den 25. Marts 1815. Nu tager Sørejsen næppe 2 Uger, ofte betydelig mindre Tid.

En ret betydelig Del af Skibsfarten paa Vestindien gjaldt i gamle Dage Handelen med Slaver fra Afrika. I Aarene 1778 til 1789 begge indbefattede, for hvilke der haves Oplysninger, indskibedes der i 50 Skibe i alt 17,113 Negre, hvoraf 12,062 var indkøbte ved de danske Etablissementer i Guinea. Deraf førtes dog kun 6229 til de danske Øer. Antallet af Negre, førte til Vestindien, var særlig stort under den af den nordamerikanske Frihedskrig fremkaldte Strid mellem England, Frankrig og Spanien, idet der da var stor Afsætning paa Negre til de franske Øer i Vestindien.

Store Fordele bragte denne Handel dog ikke. Tabet af de om Bord bragte Negre var stort. Af de ovennævnte 17,113 omkom paa Rejsen 2706, og selv blandt Skibsmandskaberne fremkaldte de daarligere Forhold store Tab. Af 2004 Mand, som fra 1777 til 1790 brugtes i Farten med Negre, omkom ikke mindre end 690. Det synes ofte at have været utilstrækkelig Vandforsyning, der fremkaldte Tabene.

Det kan saaledes ikke undre, at det gik galt for et Slavehandel-Societet, som 1765 var blevet oprettet med en Aktiekapital af 130,000 Rdl.

Som bekendt ophørte Handelen med Slaver 1792 for Danmarks Vedkommende, hvilket bragte Danmark Æren af at have været den første Stat, som opfyldte det mere og mere fremsatte Ønske om Negerhandelens Afskaffelse.

Efter at alt Forordningen af 12. Maj 1777 havde forbudt Indførsel med fremmede Skibe af Negre til de danske Kolonier, blev der i 1791 den 5. Aug. nedsat en Kommission, hvis Opgave var at tage Afskaffelsen af Negerhandelen under Overvejelse, og dette førte da til, at det ved Forordningerne af 24. Febr. og 16. Marts 1792 bestemtes, at al Negerhandel for Danmarks Vedkommende skulde være afskaffet fra Begyndelsen af 1803. Indtil da skulde Negerhandel kunne finde Sted endog ved fremmede Skibe, medens Udførsel af Negre fra de dansk-vestindiske Øer forbødes.¹⁾ I Negrenes Afhængig-

¹⁾ Mærkværdige Sø- og Landrejser til alle Verdensdele, udgivet til Fordel for Bombøssens, Kbh. 1822.

²⁾ O. Nielsen: Kjøbenhavns Historie og Beskrivelse, V, 393. — Jvf. Pontoppidan: Origines Hafniensis 427 f.

³⁾ Oldendorp: I. c., II, Barby 1777, 485.

¹⁾ Thaarup: Udførlig Vejledning til det danske Monarchies Statistik, VI, Kbh. 1819, 660 ff.

hed som Slaver og i Handelen med Negre fra Ø til Ø fandt derimod ingen Forandring Sted førend ved Negeropstanden 1848, der kan antages frem-

kaldt ved Reskriptet af 28. Juli 1847, der gav alle Børn, fødte af Slaver, Friheden, og bestemte, at Slaveriet skulde være ophævet 12 Aar senere.

Mindre Meddelelser.

10. internationale Kongres i Rom 15.—22. Oktober d. A. Om Programmet for de Ekskursioner, der skal foretages efter Kongressens Slutning, kan nævnes:

1) en til Po-Dalen og For-Alperne med Ferrara som Udgangspunkt, hvorunder Po-Dalen vil blive undersøgt og en Rejse paa Floden foretaget fra Pontelagurascio til Mantua, endvidere vil Verona-, Garda- og Iseo-Søerne samt Seriodalen blive besøgte. Fra Bergamo vil Eksk. gaa over Como- og Maggiore-Søerne, derefter til Milano, hvor forskellige videnskabelige og industrielle Etablissements beses. Paa Vejen til Turin beses Byen Novara. Udgiften ved hele Eksk. vil ikke overskride 380 italienske Lire, og Studie-Objekterne vil være fysisk og økonomisk Geografi.

2) en Eksk. til Neapel, Palermo og Kysten af det østlige Sicilien og Calabrien, der vies Studiet af fysisk Geografi og Vulkanologi. Medlemmerne mødes i Neapel, hvor en Dag anvendes til at bese Omegnen, hvoraf man da kan vælge Ycsuv og Pompeji, de phlegæiske Marker eller Capri. Den 24. Oktober gaar Eksk.s Medlemmer med Damper til Palermo, næste Dag til Catania, hvor Ætna kan bestiges eller en Tur gøres rundt om den; herefter vil Ruinerne af Messina og Reggio blive besøgte, og fra Reggio gøres Udflugter i Omegnen for at undersøge Virkningerne af Jordskælvne. Udgifterne ved denne Eksk. vil ikke overskride 358 Lire.

3) en Eksk., der er en Variant af de to foregaaende, gaar til Neapel og Omegn, Catania etc. Bekostningen vil blive ca. 366 Lire. Alle Ekskursions-Medlemmer indbydes til at besøge Udstillingen i Turin den 1. November, og med den Dag slut-

ter alle Ekskursioner. Ang. Deltagelsen i Ekskursionerne henvender man sig til Sekretæren for Kongressen, Via del Plebiscito 102, Rom.

Geografisk Ekskursion igennem de Forenede Stater 1912. I Anledning af at American Geographical Society i New York holder Jubilæum i 1912, vil der blive iværksat en transkontinental Ekskursion med geografiske Studier for Øje under Ledelse af Professor W. M. Davis. Eksk. skal begynde i August og ende i Oktober; den vil vare 6—7 Uger, og Delegerede fra de europæiske geografiske Selskaber vil blive indbudte til at deltage. Et Særtog med al mulig Komfort vil blive stillet til Raadighed. Turen vil i Hovedtrækkene gaa over Hudson-Højlandene, Niagara, Michigan-Søen, øvre Mississippi, Yellowstone, Canons, Nationalparken, Rocky Mountains i Syd-Montana, Seattle og Pudget-Sound. Hjemrejsen vil formentlig ske over Idaho, Nevada, Utah, New Mexico og Arizona, mulig ogsaa San Francisco. Der bliver Lejlighed til nærmere at bese Columbia-, Snake-, Arkansas- og Colorado-Floderne, foruden Bjærgkæder, Sletter og Ørkener etc. Fra Kansas City vil Ruten gaa over St. Louis, Nashville, Chattanooga etc. til Washington, derefter til Potamac-Faldene, Susquehanna og over Alleghanybjærgene til New York. De amerikanske Medlemmer vil optræde som Førere for de europæiske Delegerede. Henvendelse angaaende Deltagelse sendes til Professor Davis, American Geogr. Soc., New York.

10. internationale geografiske Kongres i Rom i Oktober d. A. er udsat til Foråret 1912.